

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 453/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sähkön tehomaksun kohtuullisuuden varmistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaisa Garedewin ym. /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 453/2025 vp:

Miten hallitus varmistaa, että Energiaviraston määräysten valmistelussa otetaan huomioon kuluttajien arjen todelliset kulutusprofiilit ja vältetään ratkaisut, jotka johtavat tarpeettomiin tehomaksuihin lyhyistä kulutushuipuista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sähkömarkkinoiden kehittämiseksi ja sähkömarkkinadirektiivin toimeenpanon tueksi asetettiin syyskuussa 2016 työ- ja elinkeinoministeriön älyverkkotyöryhmä, jonka näkemyksenä oli, että tehomaksun tulisi korvata ensisijaisesti nykyisiä perusmaksuja. Älyverkkotyöryhmän ehdotusten valmistelua jatkettiin eri sidosryhmien välillä Energiaviraston syyskuussa 2019 asettamassa kaksivuotisessa Älyverkkoforumissa. Älyverkkoforumin tariffien harmonisointityöryhmän loppuraportti harmonisoiduksi jakelumaksujen hinnoittelun rakenteeksi annettiin 25.6.2021. Työryhmä katsoi, että tehomaksu lisäisi verkon kustannusvastaavuutta ja kohdistaisi kustannukset asiakkaalle aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Työryhmä suositteli, että jakeluverkon kapasiteetin käyttöön perustuvan tehomaksun tulisi määräytyä kuukausitasolla. Jokaiselle kuukaudelle olisi yhtäläinen määräytymisperuste.

Kuten kirjallisen kysymyksen taustatekstissäkin todetaan, vuonna 2024 hyväksytyssä ja vuonna 2025 voimaantulleessa sähkömarkkinalain ja sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annettussa laissa (HE 197/2024 vp) tarkennetaan, mitä maksukomponentteja sähkönjakelupalvelujen tuotteet voivat sisältää. Lain tarkoituksena on erityisesti yhdenmukaistaa tehomaksun rakennetta. Jakeluverkkoyhtiöillä on jatkossakin mahdollisuus valita, tarjoavatko ne tehomaksuun perustuvaa tuotetta, joka voi koostua perusmaksusta, energiamaksusta ja tehomaksusta. Laki myös valtuuttaa Energiaviraston antamaan tarvittaessa tarkempia määräyksiä sähkökauppa-asetuksen 18 artiklan nojalla esimerkiksi tehomaksun kansallisista määräytymisperusteista.

Energiaviraston tehomaksua koskevassa määräysluonnoksessa on perusteltu 15 minuutin tarkastelujaksoa yhdenmukaisuudella Suomen sähköjärjestelmässä ja energiamarkkinoilla käyttöön

otetun samansuuruisen mittausjakson kanssa. Viiden kilowatin kynnysarvo perustuu puolestaan Älyverkkoforumin alatyöryhmän loppuraportin suosituksiin, joissa 5 kW:n katsottiin olevan pääpiirteittäin niin sanotun peruskulutuksen tehotaso. Määräysluonnokseen on kerätty lausuntopalautea, eikä määräyksen lopullinen muoto ole vielä tiedossa. Lain mukaan Energiavirasto päättää kuitenkin asiasta itsenäisesti.

Mikäli tehomaksu toteutettaisiin määräysluonnoksessa esitetyssä muodossa, tarkoittaisi se tehomaksullisissa tuotteissa erillistä tehomaksua esimerkiksi monelle sähkölämmittäjälle ja myös muiden lämmitysmuotojen tapauksessa monelle omaa saunaa käyttävälle kuluttajalle, jos he ottavat tuotteen käyttöön. On kuitenkin oleellista huomata, että tehomaksu ei ole jakeluverkkoyhtiön kokonaistuottoja tarkastellessa lisätulovirta olemassa olevien tulovirtojen päälle. Tehomaksun avulla ei siis ole mahdollista kasvattaa jakeluverkkoyhtiöiden kokonaistuottoja, joita rajoittaa Energiaviraston valvontamalli. Näin ollen on todennäköistä, että tehomaksullisissa tuotteissa jokin muu komponentti tai muut komponentit laskevat, vaikka lopullinen toteutus riippuukin muun muassa jakeluverkkoyhtiön sopimusportfoliosta. Kuten muissakin suurta asiakasjoukkoa koskevissa muutoksissa, todennäköisesti osalle asiakkaita tehomaksullinen tuote voisi tuoda kustannushyötyjä ja joillekin mahdollisesti lisäkustannuksia nykytilaan verrattuna. Energiaviraston tämänhetkisen tulkinnan mukaan kotitaloudet voivat jatkossakin valita yleissiirtosopimuksen, johon ei sovelleta tehomaksua.

Helsingissä 8.1.2026

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

VN/38590/2025-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: